

також сприяє політика держави (квотування, відміна повернення ПДВ, експортне мито. Через непостійність умов роботи вимушує багатьох трейдерів відмовлятися від ячменю на користь інших культур, що позначається на втраті привабливості даної культури для аграріїв.

Література:

1. Журнал «Агрономія Сьогодні» - Ячмінь ярий: сучасні технології вирощування № 9 (232) травень 2012р.

2. Збірник «Статистичний щорічник України» <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Зінченко О.І. Рослинництво: Підручник / О.І. Зінченко, В. Н. Салатенко, М. А. Білоножко – К.: Аграрна освіта, 2001. – 591 с.

АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКА В УКРАЇНІ

МІНЕНКО Д. І.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – асистент

Півень А. В.

Олійно-жирова галузь промисловості України є високо конкурентоспроможною, це зумовлено унікальним поєднанням природних умов на території України для вирощування основної сировини, до якої тяжіє промисловість – насіння соняшнику. Ринок соняшника є одним із найважливіших сегментів продовольчого ринку країни, функціонування якого обумовлено як загальними ринковими законами і закономірностями, так і його специфічними особливостями. У складі всіх олійних культур він займає 70% посівної площі і 85% валового збору. Із насіння соняшнику виробляється приблизно дві третини всієї рослинної олії.

Соняшник – високорентабельна та вигідна в економічному відношенні культура. Її виробництво справляє суттєвий вплив на ефективність функціонування усієї галузі рослинництва. Висока закупівельна ціна на насіння цієї культури робить її економічно вигідною для вирощування, сприяє підйому економіки господарств. Якщо оцінювати виробництво насіння соняшнику з позиції конкурентоздатності, то для сільськогосподарських підприємств України даний вид продукції за останні роки став найбільш прибутковим через високий на нього попит в країні та за кордоном. Попит на соняшник і соняшникову олію суттєво не зменшується при зростанні цін. При цьому в останні роки показники рівня рентабельності вирощування

знижуються (з 65 у 2010 р. до 36,4 % у 2014 р.) внаслідок зростання собівартості виробництва за рахунок використання дорогого насіння і підвищення культури землеробства.

За підсумками 2014 року, вирощування соняшнику виявилось найбільш прибутковою діяльністю у сільському господарстві України. За даними відомства, у 2014 році в Україні отримано найбільший за всю історію статистичних спостережень урожай зерна – 63,9 млн тонн, що в розрахунку на одну особу становило майже 1,5 тонни. Зокрема, за обсягами виробництва соняшнику Україна займає світову першість.

Таблиця 1

Динаміка виробництва насіння соняшника в Україні

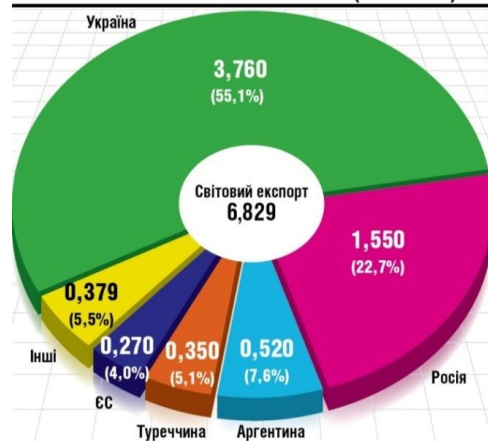
Показник	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Відхилення (+), % 2014 року від	
								2010	2008
Валовий збір, тис.,грн..	6526	6364	6772	8671	8387	11051	10134	149,6% +3362	155,3% +3608
Урожайність, ц/га	15,3	15,2	15,0	18,4	16,5	21,7	19,4	129,3% +4,4	126,8% +4,1
Площі, тис.,га	4306	4232	4572	4739	5194	5051	5257	115% +685	122,1% +951
Рентабель- ність	18,4%	41,4%	64,7%	57,0%	45,8%	28,5%	36,5%	-28,2	+18,1

Джерело: Дані Держкомстату України

Аналізуючи дані таблиці ми спостерігаємо тенденцію до збільшення валового виробництва соняшнику, що пов'язане зі збільшенням посівних площ у 2014 року на 55,3% у порівнянні з 2008 роком та на 49,6% порівняно з 2010 роком, та підвищенням урожайності на 26,8%. Важливим чинником, який стимулює розвиток виробництва соняшнику є висока рентабельність, яка склала за 2014 рік 36,5%, що робить олійно-жирову галузь привабливою та висококонкурентною.

Україна є також найбільшим експортером соняшникової олії в світі (рис. 1).

Питома вага України у світовому експорті соняшникової олії в 2013-2014 МР (млн тонн)

Джерело: Асоціація «Укроліпром» (оцінка USDA)

Згідно останнього звіту Міністерства сільського господарства США світове виробництво соняшникової олії прогнозується у 13,7 млн. т, на долю України припадає 23,3% світового виробництва (3,07 млн. т.), конкуренцію може скласти тільки РФ, де виробництво - 3,01 млн. т. (22,9% світового виробництва). Щодо експорту, Україна займає впевнену, першу позицію в світі на частку якої припадає більше половини (51,6%), поставляючи на зовнішні ринку 2,9 млн. т., всього світового експорту, який прогнозується у 5,6 млн. тонн. Для внутрішнього споживання досить 400-500 тис. тонн. Головними замовниками олії з України є: Індія – 31%, Єгипет - 13%, Китай – 10% всього експорту.[3]

Отже, проведений аналіз ефективності виробництва насіння соняшника показав, що:

- виробництво насіння соняшника – один із напрямів, що стійко розвивається в рослинницькій галузі України;
- насіння соняшника має сталий попит у різні періоди року, що свідчить про його експортну привабливість;
- особливість ринку соняшника полягає в тому, що попит на нього характеризується досить високим рівнем конкуренції;
- виробництво соняшника є одним із найбільш високорентабельних виробництв у сільському господарстві;
- валовий збір насіння соняшника показує тенденцію зростання. Це відбувається в основному за рахунок зростання посівних площ.

При функціонуванні ринку насіння соняшнику та продуктів його переробки діє економічний механізм, що включає три основних чинники: попит, пропозицію та ціни. Увага до проблеми підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва в цілому та вирощування соняшника зокрема викликана, насамперед тим, що від успішного розв'язання її залежить зростання доходів підприємств, підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та світовому ринках, забезпечення сталого розвитку агропромислового комплексу.

Література:

1. Бахчиванжи Л.А., Дяченко Л.Е., Почколіна С.В. “Сучасний стан та перспективи виробництва соняшника в Україні.”
2. Статистична інформація [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державного комітету статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Світ агротехнологій [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://svitagro.com>
4. Вісник соціально-економічних досліджень “Ефективність виробництва соняшника”

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ

МІНЕНКО С. І.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

**Науковий керівник – к.ф.н., доцент
Бобловський О. Ю.**

Основними факторами, які впливають на валові збори зерна кукурудзи є посівні площі, їх структура та урожайність культури. В південній агрокліматичній зоні в структурі посівів зернових кукурудза займає від 0,6 до 26,7%, в центральній-східній зоні – від 1,3 до 20%, в північній – від 3,8 до 12,1%.

Зважаючи на необхідність розробки організаційно-економічних і технологічних заходів щодо збільшення обсягів виробництва і реалізації зерна кукурудзи, підвищення ефективності, необхідно удосконалювати структуру посівних площ, враховуючи зональні особливості регіону. Також підвищити врожайності і збільшити виробництво продукції можна за рахунок використання зрошення, яке є тривалодіючим фактором і сприяє підвищенню економічної родючості ґрунту.

Основним джерелом нарощування виробництва сільськогосподарської продукції є ефективність використання земельних ресурсів. При цьому інтенсифікація є основною формою розширеного відтворення, підвищення продуктивності праці та зниження собівартості продукції, яка здійснюється шляхом вдосконалення системи ведення галузі на основі науково-технічного прогресу.

До провідних напрямів інтенсифікації сільського господарства належить хімізація, яка передбачає широке використання різних видів продукції хімічної промисловості. Йдеться, зокрема, про застосування мінеральних добрив, засобів захисту і стимуляторів росту рослин.

Важливим напрямом інтенсифікації сільського господарства є й меліорація – один із головних шляхів підвищення ефективності виробництва. Меліорація є комплексним і тривало діючим фактором, який сприяє підвищенню економічної родючості ґрунту. Зрошення земель під сільськогосподарськими культурами забезпечує їх продуктивність внаслідок збирання двох врожаїв за рік. Запровадження меліорації в поєднанні з впровадженням науково обґрунтованих систем землеробства, які враховують ґрунтово-кліматичні умови підприємства, дозволяє істотно підвищити ефективність рослинницької галузі.

Одним з ефективних напрямів інтенсифікації сільськогосподарського виробництва є селекція.